Nr. 27. Kraków, Sobota 18 Stycznia 1908. Rok XXVII.

„Nowa Reforma" wychodzi dwa razy dziennie.
Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. Numer popołudniowy codziennie prócz niedziel i świąt.

Prenumerata wynosi:

	rocznie:	półrocznie:	kwartalnie:	miesięcznie:
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 koron	2 korony
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką pocztową	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 hal.
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
w państwie niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
w innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do ADMINISTRACYI „NOWEJ REFORMY" w Krakowie.
Adres Redakcyi i Administracyi: KRAKÓW, ULICA JAGIELLOŃSKA 10. — Telefon Nr. 41.
Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.
We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. OLSZEWSKIEGO, ulica Kilińskiego 2 i w BIURZE PLOHNA ulica Karola Ludwika 9.
Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:
ZAMIEJSCOWĄ: Administracya „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; MIEJSCOWĄ: Administracya „Nowej Reformy". — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i L. Salomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel Sl. Kanlińskiego, Sukiennice. — Handel Kretschmera, ul. Szewska. — Handel J. Ekiera, ul. Karmelicka 16.
ZAMIEJSCOWĄ PRENUMERATĘ I OGŁOSZENIA (inseraty) przyjmują: We LWOWIE Biuro dzienników Ludwik Plohn, ul. Karola Ludwika 11. — S. Sokołowski, Pasaż Hausmana 9. — W PRZEMYŚLU Beszeles. — W JAROSŁAWIU A. Amster. — W WIEDNIU Hermann Goldschmied (sprzedaż pojedynczych numerów), Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu) — L. Oppelik. — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W PARYŻU Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, Rue Rougemont 61.
OGŁOSZENIA (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 16 h. — NADESŁANE po 60 h. od wiersza za każdy raz.
GŁOSY PUBLICZNE po 2 Kor. od wiersza. Układ tabelaryczno cyfrowy, skomplikowany pierwszy raz 40 hal., następny po 16 hal. od wiersza.
ZAŁĄCZNIKI do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i. p.) przyjmuje się za cenę 2 K. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 K. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Najważniejsze wiadomości, podane w dzisiejszym numerze „N. Reformy".

Walka pod Settat. — Ruch rewolucyjny w Haiti. — Przygoda pianisty z rewolucyonistami. — Awantury sufrażystek londyńskich.

Sytuacya w Niemczech.

(Telegramy „N. Reformy" z 18 stycznia.)

Przeciw blokowi.

Berlin. Z prowincyi nadchodzą liczne telegramy i rezolucye od wolnomyślnych stowarzyszeń, wzywające posłów wolnomyślnych do wystąpienia z bloku rządowego, opuszczenia Berlina i przybycia do swoich okręgów wyborczych. Między innemi nadeszła tej treści rezolucya od wolnomyślnego zjednoczenia w Kolonii. Podobną rezolucyę powzięło niemieckie stronnictwo ludowe w Monachium.

Interpelacye socyalistyczne.

Monachium. Socyaliści wnieśli w Sejmie interpelacyę dotyczącą stanowiska Bülowa w kwestyi reformy wyborczej w Prusiech. Sprawa ta będzie więc omawianą także w Sejmie bawarskim. — Podobne doniesienie nadchodzi także z Wirtembergii.

Bülow a następca tronu.

Berlin. „Berl. Mittags Ztg" donosi, że stanowisko kanclerza Bülowa było przed niedawnym czasem zachwianem. Poszło o następującą sprawę: Bülow mówiąc w parlamencie o procesie Moltke-Harden, wyraził się, że wmięszanie się następcy tronu do tej kwestyi było spełnieniem patryotycznego obowiązku. Cesarz Wilhelm dowiedział się o tem podczas swego pobytu w Anglii i napisał do Bülowa list, w którym wyraził swe niezadowolenie z powodu poruszenia w parlamencie sprawy czysto familijnej następcy tronu.

Studenci polscy na uniwersytecie berlińskim.

Berlin. Polscy studenci tutejszego uniwersytetu zostali w ostatnich dniach wezwani do rektora, który upominał ich, aby się publicznie nie przyłączali do wielkopolskiej agitacyi, oraz żądał od nich, aby na zgromadzeniach nie używali języka polskiego, lecz tylko niemiecki. Rektor miał także żądać od studentów przyrzeczenia, że na zgromadzeniach przemawiać będą tylko po niemiecku. Kilku studentów miało dać takie przyrzeczenie, inni zaś odmówili, wskazując na to, że nie mogą zrzekać się prawa przemawiania w języku polskim, dopóki § 7 ustawy o stowarzyszeniach nie jest uchwalonym, gdyż tylko w razie jego uchwalenia mogliby stracić prawo przemawiania po polsku na zgromadzeniach.

Z Rosyi i zaboru rosyjskiego.

(Tel. „N. Reformy" z 18 stycznia.)

Aresztowania.

Warszawa. W nocy uwięziono w ratuszu literata i artystę malarza Tadeusza Jaroszyńskiego, skazanego administracyjnie na 2 tygodnie aresztu za wygłoszenie bez pozwolenia odczytu o Grottgerze.

Egzekucye.

Warszawa. W nocy powieszono w cytadeli Henryka Pycla i Bolesława Kopeckiego, skazanych za udział w zabójstwie Dawida Rosenthala w Łodzi.

Z rozporządzenia władz petersburskich wstrzymano wykonanie wyroku śmierci, wydanego na Henryka Kędzierskiego i Ludwika Piecyka, oskarżonych o zabójstwo inż. Szymańskiego.

Wykrycie składów socyalistycznych.

Ryga. Pet. ag. tel. donosi: Wykryto dobrze urządzoną wielką drukarnię i litografię partyi socyalistycznej, biuro paszportowe, skład wydawnictw nielegalnych, fałszywych paszportów, świadectw dojrzałości, sprawozdania tajnych organizacyi, pieczęcie partyi i władz rządowych. W trzech mieszkaniach aresztowano 6 mężczyzn i 4 kobiety.

Aresztowanie bojowców.

Orzeł. Pet. Ag. tel. donosi: W Brańsku aresztowano 20 członków bieżeckiej drużyny bojowej. Odebrano im broń i przyrządy do wyrabiania bomb.

Z Maroka.

(Tel. „N. Reformy" z d. 18 stycznia.)

Sytuacya.

Paryż. Agencya Havasa donosi: Według telegramu z Mogador, mimo proklamowania świętej wojny przez Muleja Hafida, panuje spokój.

Walka pod Settat.

Paryż. Agencya Havasa donosi: Jak telegrafuje generał d'Amade, walka koło Settat trwała od godz. 8 rano do 12 w południe. — Marokańczycy mieli 150 zabitych i 300 rannych. Rezultatem walki jest opróżnienie linii, mającej wielkie znaczenie dla ruchu między Marakesz i Rabat.

Instrukcye dla gen. d'Amade.

Paryż. Deputowany Jaures wniósł w Izbie deputowanych interpelacyę w sprawie poleceń, jakie otrzymał generał d'Amade. Jaures wyraża obawę, że wskutek walki koło Settat sytuacyę będą osądzali w ten sposób, iż Francya zajęła stronę Abdula Azisa.

Po przemowie ministra spraw zagranicznych Pichona, który domagał się odroczenia obrad nad interpelacyą do 24 b. m., przyczem wskazał, że d'Amade ma te same polecenia, jakie miał generał Drude — Izba 367 głosami przeciw 197 uchwaliła odroczyć dyskusyę do 24 b. m., mimo, że Jaures żądał natychmiastowej dyskusyi.

Sprawy węgierskie.

(Telegramy „Nowej Reformy" z 18 stycznia.)

Budapeszt. Sejm na wczorajszem posiedzeniu przystąpił do obrad nad przedłożeniem w sprawie ustalenia kontyngentu rekrutów na rok 1908. Prezydent ministrów, dr Wekerle wskazał, że Izba posłów w ostatnich dniach zeszłego roku zajętą była ugodą, dlatego rząd dopiero na pierwszem po feryach posiedzeniu Sejmu mógł przedłożyć kontyngent rekrutów. Ponieważ delegacye podejmą swe obrady 27 b. m., pragnie rząd, aby Sejm do tego czasu to przedłożenie załatwił.

Dyskusya będzie dzisiaj kontynuowaną.

Budapeszt. W kołach posłów stronnictwa niezawisłości bardzo żywo omawiano wczoraj projekt reformy regulaminu obrad. Projekt ten spotkał się z krytyką, gdyż — zdaniem wielkiej ilości członków stronnictwa niezawisłości — jest za daleko idącym, tak, iż po jego wejściu w życie stałoby się niemożliwem omawianie w Sejmie spraw wojskowych i spraw wspólnych. Wielu posłów grozi ewentualnie wystąpieniem z partyi niezawisłości.

Budapeszt. Wczoraj odbyła się pod przewodnictwem Justha ponowna konferencya w sprawie rewizyi regulaminu sejmowego. Obrady będą w poniedziałek kontynuowane. Jak słychać, wczoraj z 8 punktów projektu załatwiono trzy.

Budapeszt. Socyalno-demokratyczny organ „Nepszava" ogłosił wczoraj projekt wyborczy z wykazami statystycznymi i dodał do tego artykułu uwagę, że z bezwarunkowo autentycznego źródła jest w możności ogłosić projekt reformy wyborczej, jaki minister spraw wewnętrznych Andrassy zamierza przeprowadzić. Węgierskie biuro koresp. dowiaduje się ze strony kompetentnej, że wiadomość ta jest samowolną kombinacyą, tabele zaś statystyczne ogłasza ten dziennik dla nadania pozoru autentyczności. Są to jednakże daty wyjęte z projektu wyborczego Christoffiego z roku 1905.

Telefoniczne i telegraficzne wiadomości „Nowej Reformy"

z dnia 18 stycznia.

Wiedeń. Cesarz nadał feldm.-porucznikowi hr Maurycemu Attemsowi godność tajnego radcy.

Wiedeń. Stan zdrowia burmistrza dra Luegera o tyle jest niepomyślnym, że do zwykłego jego cierpienia przyłączyła się obecnie influenza.

Rzym. Ag. Stefan. donosi: Papież miał wczoraj lekki atak reumatyzmu, które to cierpienia przychodzą u niego zwykle o tej porze. Lekarz przyboczny, dr Petacci wczoraj rano odwiedził papieża, który mógł opuścić łóżko i między godz. 11—1 przyjął sekretarza stanu Merry del Val, majordoma i kilku biskupów.

Londyn. Angielska liga flotowa wydała odezwę z wezwaniem ogółu do poparcia, aby mogła w Anglii to zdziałać, co niemieckie Towarzystwo flotowe przy ogromnej ilości członków i znacznych dochodach czyni dla Niemiec.

Przed wyborami do Sejmu czeskiego.

Praga. Minister Poschka weźmie udział w naradach przedstawicieli wszystkich stronnictw niemieckich w kwestyi wyborów do Sejmu czeskiego. W naradach tych nie wezmą udziału jedynie Schönererowcy.

Wycieczka delegatów.

Rjeka. Węg. b. k. donosi: Komendant marynarki hr Montecucoli wydał wczoraj w południe bankiet na cześć delegatów na jachcie „Lacroma". Następnie delegaci zwiedzili zakłady okrętowe „Danubius" i fabrykę Vhitehead, a potem akademię marynarki.

Śmierć w. ks. Toskańskiego.

Salcburg. Wczoraj nad ranem o godzinie pół do 3 zmarł tu arcyks. Ferdynand IV, w. ks. Toskański.

Wiedeń. Zwłoki w. ks. toskańskiego będą 21 b. m. wieczorem przewiezione do Wiednia. Pogrzeb odbędzie się dnia 22 b. m.

Wiedeń. Z powodu śmierci w. ks. toskańskiego została zarządzona 16-dniowa żałoba dworska.

Wiedeń. Z powodu śmierci w. ks. toskańskiego zapowiedziane na 21 b. m. odwiedziny w. ks. Sergiusza zostały odroczone.

Salcburg. Ani Leopold Woelfling, ani pani Toselli nie przyjadą na pogrzeb w. ks. Toskańskiego.

O morze Bałtyckie.

Petersburg. Odbywające się między interesowanemi mocarstwami rokowania w sprawie morza Bałtyckiego nie dotyczą kwestyi „mare clausum", lecz tylko utrzymania „status quo".

Awantury sufrażystek londyńskich.

Londyn. Sufrażystki urządziły wczoraj z okazyi posiedzenia Rady ministeryalnej zorganizowany atak na pałac prezydenta ministrów. Aby policya nie mogła ich rozprószyć, zajechały dorożkami. Kiedy nadszedł minister skarbu, rzuciły się na niego, jednakże policya je odparła. Niektóre z sufrażystek poprzywiązywały się łańcuchami do żelaznych sztachet pałacu i policya miała dość roboty z uwolnieniem ich z więzów. Jedna z kobiet zdołała dotrzeć do mieszkania prezydenta ministrów, ale została natychmiast wyrzuconą przez służbę. Policya opróżniła ulicę, przyczem 5 kobiet aresztowano.

Londyn. Trybunał policyjny skazał pięć rano aresztowanych sufrażystek na danie poręczenia dobrego zachowania się, lub na 3-tygodniowe więzienie. Wybrały więzienie.

Ruch rewolucyjny na Haiti.

Nowy Jork. Telegram z Port au Prince (stolica i główny port republiki Haiti w Indyach Zachodnich) donosi o wybuchu ruchu rewolucyjnego. Rząd wydał zarządzenia, celem skonsygnowania wojska, dla zapobieżenia dalszemu gromadzeniu się rewolucyonistów.

Budżet m. Krakowa na r. 1908.

W poniedziałek, wtorek, środę i czwartek przyszłego tygodnia odbędą się posiedzenia krakowskiej Rady miejskiej, dla obrad nad projektem budżetu m. Krakowa na rok 1908. Sprawozdanie komisyi budżetowej, wydrukowane w broszurze in quarto, o 120 stronach, zostało rozesłane członkom Rady i przedstawia się w bilansie ogólnym jak następuje:

Wydatki zwyczajne . . .	K	3,716.974
Wydatki nadzwyczajne . .	K	202.401
Razem . . .	K	3,919.375
Dochody zwyczajne . . .	K	3,735.840
Dochody nadzwyczajne . .	K	183.535
Razem . . .	K	3,919.375

Budżet na rok 1908 zamyka się więc równowagą, a w porównaniu z zeszłorocznym (3,703.313 K) zwiększył się w wydatkach i dochodach o K 216.062.

W sprawozdaniu komisyi budżetowej, podpisanem przez generalnego referenta, r. m. J. K. Federowicza, znajdujemy cyfry, o ile podwyższono istniejące pozycye wydatków. I tak, najwyższe zwiększenie się wydatków wykazuje dział I („Zarząd miasta"), z powodu regulacyi płac urzędników i służby, uchwalonej przez Radę miasta, wskutek reorganizacyi budownictwa miejskiego i kreowania w ciągu ubiegłego roku wielu nowych posad, oraz z powodu wzrostu wydatków na koszta kancelaryjne.

Poważny wzrost wydatków wykazuje także dział IX („Zdrowotność miasta"), w którym wstawiono na utrzymanie zakładu desinfekcyjnego o K 4.043 więcej niż roku ubiegłego, a na zakład czyszczenia miasta więcej o K 21.122. Podniesiono również wydatki w dziale X budżetu („Dobroczynność bubliczna") a mianowicie: na subwencyę dla krakowskiego Towarzystwa Dobroczynności z kwoty K 1.000 do kwoty K 1.500, jak również subwencyę Zgromadzenia OO. Bonifratrów z kwoty K 1.000 do kwoty K 2.000 i inne drobniejsze, jak: Instytucya „Kropla mleka" i t. d. oraz wstawiono nową znaczną subwencyę w kwocie K 1.500 na szpital żydowski. Ogólny wzrost wydatków tego działu wynosi kwotę K 13.390. Bilans tego działu zamyka się niedoborem w kwocie K 144.834. Jedną z przyczyn wywołujących rokrocznie trudności pokrycia jest dział X budżetu „Dobroczynność", gdyż wydatki w tym dziale wzrosły ogromnie w ostatniem 10-leciu, mianowicie, gdy w roku 1898 wydatki na ten cel wynosiły kwotę K 71.030, dziś wynoszą one kwotę K 207.308, a więc wzrosły blisko o 292 prc.

Kraków, jako dawna stolica Polski, jako miasto o wielkiej sławnej historycznej przeszłości, ma większe obowiązki od innych miast w kierunku utrzymania pomników historycznych i zabytków sztuki, dlatego bardzo znaczne podniesienie wydatków w dziale XI („Sztuka i zabytki historyczne") jest usprawiedliwione. Podniesienie wydatków w tym dziale na r. 1908 wynosi 17.165 K.

Dział XII (Oświata) z natury rzeczy musi w takiem mieście, jak Kraków, wymagać z roku na rok stałego i wielkiego podwyższania się wydatków tak zwyczajnych, jak nadzwyczajnych. W dziale tym wydatki zwiększają się w porównaniu z rokiem 1907 o 65.818 K, a w kwocie tej mieści się wysoka pozycya na powiększenie etatu służby szkolnej, nowy wydatek na utrzymanie IV klasy wydziałowej im. Konarskiego, znaczniejszy wydatek na Muzeum techniczno-przemysłowe i na instytut dla popierania drobnego przemysłu, który wszedł w życie 1 stycznia b. r. i odda niezawodnie znaczne usługi w kierunku podniesienia naszych rękodzieł pod względem technicznym i artystycznym. Również w dziale tym podniesiono znacznie pozycyę na warsztat uczniów szkół średnich, podniesiono subwencyę dla I gimnazyum żeńskiego i inne drobne. W wydatkach nadzwyczajnych wstawiono większe kwoty na adaptacye natury sanitarnej w szkole XV, XII i XIII; wstawiono również drobniejsze dotacye na fachowe zawodowe szkoły.

W innych działach znajdujemy także pewne podwyższenia wydatków, nie w tak wielkich jednak kwotach, jak w powyższych.

Pod względem pokrycia wyróżnia się budżet tegoroczny od zeszłorocznego korzystnie i tem także, że zarówno wydatki zwyczajne, jak nadzwyczajne znajdują całkowite pokrycie bez uciekania się do nowych źródeł podatkowych, a do zrównoważenia budżetu przyczyniły się głównie w dziale dochodów gminnych: podatki pośrednie i myto rogatkowe. Szybki bowiem wzrost dochodów zarówno z podatków pośrednich, jak z myta rogatkowego, świadczy także, iż wzrastający ruch budowlany zaczyna oddziaływać korzystnie na rozwój dochodów miejskich, oraz, że Kraków wyszedł z długoletniego zastoju ekonomicznego, czego dowodem także cyfry ruchu akcyzowego, ilustrujące wymownie wzrost siły konsumcyjnej ludności miasta.

Ogółem dochód z miejskiej targowicy bydła wynosił w roku 1907 37.944 K, więcej o 2862 K niż w roku 1906, a do budżetu na rok 1908 wstawiono jako dochód z targowicy kwotę 43.000 K.

Bardzo dodatnim objawem dla przyszłych budżetów jest stały rozwój rzeźni miejskiej, w której w roku 1907 zabito ogółem o 16.537 sztuk bydła więcej niż w roku 1906, przez co zwiększyły się dochody gminy z rzeźni o o 35.596 K w porównaniu z latami poprzedniemi. Na wzmożenie bicia jałownika i trzody w miejskiej rzeźni wpłynął ogromnie zwiększony wywóz wyrobów masarskich z Krakowa do innych prowincyj monarchii, a zwłaszcza do Wiednia.

Jak świetnie rozwija się gazownia miejska, świadczy fakt, że do budżetu na r. 1908, jako dochód z gazowni wstawiono kwotę 229.155 K, mimo, iż wzrosły znacznie wydatki na administracyę zakładu, wskutek polepszenia płac urzędników, służby i robotników i wskutek znacznego podrożenia węgla.

Elektrownia miejska również dobrze się rozwija. To też na rok 1908 preliminowano jako dochód z elektrowni kwotę 210.000 K, chociaż dochód rzeczywisty będzie z pewnością wyższy, sądząc z roku 1907, w którym dochód wynosił 320.557 K.

Wskutek nadzwyczaj szybkiego rozwoju gazowni i elektrowni, magistrat w ciągu roku 1908 przedstawi wnioski o rozszerzenie obu zakładów.

Na wysokości zadania stoją także wszystkie inne zakłady miejskie, między nimi zakład wodociągowy i urząd pośrednictwa pracy, a rozwój wymienionych zakładów świadczy, że dochody gminy wskutek racyonalnej polityki inwestycyjno-finansowej rosną, a pożyczka inwestycyjna, powodując pewne nieuniknione ciężary, przysparza jednak gminie nowych źródeł dochodów, służących nietylko na oprocentowanie i amortyzacyę pożyczki, ale również na inne konieczne cele gospodarki i wzmożenia majątku gminy.

Jak wiadomo, Rada miasta w dniu 7 marca 1907 r. uchwaliła zaciągnąć pożyczkę 24,000.000 kor., przeznaczoną na spłatę wszystkich dotychczasowych długów miasta Krakowa, oraz na cele koniecznych inwestycyj.

Zanim nastąpi emisya tej pożyczki, której Sejm krajowy w dniu 19 marca 1907 r., udzielił gwarancyi kraju, pragnąc zaspokoić najnaglejsze wydatki inwestycyjne, zwłaszcza w przedsiębiorstwach przemysłowych gminy, Rada miasta uchwałą z dnia 2 maja 1907 r. upoważniła prezydyum wraz z sekcyą skarbową do zaciągnięcia krótkoterminowej pożyczki w kwocie 4,600.000 koron, — a to z zastrzeżeniem, aby jej stopa procentowa była najwyżej o pół proc. wyższą od każdoczesnej stopy eskontu Banku austro węgierskiego. Z pożyczki tej zrealizowano dotychczas: na cele gazowni i elektrowni miejskiej 1,300.000 kor., na cele gminne 300.000, na grunta pofortyfikacyjne 350.000, razem 1,950.000 kor., a dzięki staraniom zarządu miejskiego uzyskano warunki możliwie najkorzystniejsze, bo o ćwierć proc. korzystniejsze od tych, jakie Rada miejska w uchwale z dnia 2 maja 1907 roku określiła. W ciągu roku 1908 zamierzoną jest dalsza, w miarę zachodzącej potrzeby, realizacya krótkoterminowej pożyczki. Na cele budżetu miejskiego (z wyłączeniem gazowni i elektrowni) zaciągnie się przypuszczalnie 1,200.000 kor., resztę zaś na cele zakładów przemysłowych gminy.

Na tem kończy się ogólne sprawozdanie komisyi budżetowej, poczem następuje wyszczególnienie każdego działu osobno, z uwidocznieniem w rozchodach i dochodach każdej pozycyi, przyczem przedstawiono porównawcze cyfry z lat 1906 i 1907.

Osobno przytoczone są pozycye projektu budżetu funduszu wodociągowego, gazowni miejskiej, elektrowni miejskiej i budżetu inwestycyjnego na rok 1908.

Na podstawie powyższych wywodów komisya budżetowa wnosi:

Rada miasta uchwali: 1) Zatwierdza się przedłożony preliminarz wydatków i dochodów miejskich na rok 1908; 2) opodatkowani w m. Krakowie niszczać będą na cele gminne w ciągu r. 1908: a) 10 proc. dodatek gminny od wszystkich stałych podatków rządowych, z wyjątkiem osobisto-dochodowego, 2) 5 proc. podatek gminny od czynszów z mieszkań.

Kronika.

Dziś:

Kraków, sobota 18 stycznia.

Kalendarzyk kościelny: Stolicy św. Piotra w Rzymie.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 7 m. 33, zachód o godz. 4 min. 8; długość dnia godzin 8 min. 35.

Teatr miejski w Krakowie: „Jak wam się podoba".

Piknik słuchaczek kursów im. A. Baranieckiego w Starym Teatrze o godz. 9 w.

Zabawy taneczne: W klubie urzędników poczt i telegrafów o godz. 9 wiecz.

W Spójni (ul. Grodzka 69, II p.) o godz. 8 wiecz.

Walne zgromadzenie krakowskiego Koła Tow. nauczycieli szkół wyższych w sali Coll. Nov. o godz. 6 wiecz.

Odczyty: W uniw. lud. dr. Stefana Frycza p. t. „Psychologia narodów" o godz. 8 wieczór. W Kółku historyków p. E. Niebieszczańskiego p. t. „Polityka Zygmunta I w sprawie węgierskiej w latach 1596—98" o godz. 9 wiecz.

Wiec ogólno-akademicki w sali nr. 62 Coll. Nov. o godz. 6 wiecz.

Teatr miejski we Lwowie: po południu „Betleem polskie", wieczór „Wesoła wdówka".

Wiec ogólno-lekarski odbył się wczoraj wieczorem w Domu lekarskim, przy bardzo licznym udziale krakowskich lekarzy. Zebranym przewodniczył prof. dr Wicherkiewicz. Omawiano szeroko stanowisko, jakie mają zająć lekarze w czasie wyborów do Sejmu i podnoszono potrzebę odpowiedniego zastępstwa lekarzy w Sejmie w interesie polepszenia stosunków sanitarnych w kraju. W dyskusyi zabierali głos: dr Damski, prof. Bujwid, dr Nartowski, dr Kapellner, dr Silberstein, dr Lustgarten, dr Kwaśnicki, dr Glasner i dr Donetski. Postanowiono wybrać komitet, złożony z przedstawicieli korporacyj lekarskich, który ma się zastanowić nad wyborami do Sejmu, oraz sformułować postulaty lekarzy w interesie własnym i zdrowia publicznego. Wyniki obrad ma komitet przedstawić następnemu wiecowi lekarskiemu.

Po ukończeniu obrad przewodniczący prof. dr Wicherkiewicz napiętnował gwałty pruskie i uchwały Sejmu pruskiego i wezwał do bojkotu pruskich wyrobów, co zgromadzeni przyjęli oklaskami.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Wybory do sądu przemysłowego w Krakowie odbędą się w przyszły wtorek.

Reorganizacya zakładów dla badań technicznych. W Izbie handlowej i przemysłowej w Krakowie odbyła się w dniu wczorajszym ankieta w sprawie reorganizacyi zakładów dla badań technicznych. Po zagajeniu obrad przez prezydenta Izby, p. Dattnera i objęciu przewodnictwa przez prezesa Towarzystwa technicznego, prof. Steingrabera, przeprowadzono bardzo ożywioną dyskusyę generalną, która stwierdziła konieczną potrzebę stworzenia w Krakowie stacyi doświadczalnej, celem przeprowadzania badań technicznych dla całego szeregu przemysłów. Obecnie posługuje się przemysł galicyjski przeważnie rezultatami badań, dokonanych przez instytuty pozakrajowe. Odnosi się to w pierwszym rzędzie do przemysłu budowlanego, tkackiego, keramicznego i t. p. Szczególnie ważną rolę odgrywa brak krajowych stacyi przy dostawach dla poszczególnych gałęzi administracyi państwowej i autonomicznej.

Celem sformułowania postulatów zachodniej Galicyi w sprawie przyszłej organizacyi tego rodzaju zakładu, wybrany został subkomitet, który przedłożyć ma rezultat swych studyów pełnej ankiecie. W skład subkomitetu weszli pp. prof. Steingraber, nadradca górn. Bocheński, inspektor kol. Warzeszkiewicz, inż. Gałuszka, inspektor cłowy Hamuliński, dyrektor Rolle, inż. Uderski, inż. Hand i dr Ehrenpreis.

Posiedzenie sekcyi wycieczek ludowych przy krajowym Związku turystycznym odbyło się wczoraj wieczorem. Obradom sekcyi przewodniczył II wiceprezes, delegat głównego zarządu T. S. L., p. Januszewski. Zebrani uchwalili jednomyślnie wysłać do Rad powiatowych i urzędów miejskich w Galicyi odezwę, zachęcającą do urządzania wycieczek do Krakowa. Rady powiatowe we wschodniej Galicyi mają się zająć dalszem rozsyłaniem tych odezw do gmin polskich. Postanowiono wysłać prośbę o subwencyę na cele wycieczek ludowych do Sejmu na ręce prezesa Związku turystycznego, hr. Wodzickiego i posła Stapińskiego. Uchwalono również wysłać taką samą prośbę do Rad powiatowych i do wszystkich instytucyj finansowych.

Następnie przystąpiono do obioru komisyi redakcyjnej i komisyi kwaterunkowej. Do komisyi redakcyjnej wybrani zostali przedstawiciele prasy, będący członkami sekcyi, t. j. pp.: Maćkowski, Hopcas i Szczepański wraz z prezydyum sekcyi. Zadaniem tej komisyi ma być poruszanie sprawy wycieczek ludowych w prasie. Do komisyi kwaterunkowej powołano pp.: Rollego, Rosnera i Dymka wraz z prezydyum. Komisya ta będzie miała za cel zająć się wyszukaniem i urządzaniem odpowiednich kwater dla wycieczek, przybywających do Krakowa.

P. Maćkowski poruszył kwestyę wycieczek z zaboru pruskiego, ponieważ tam odezw takich, jak tu, do Rad powiatowych wysyłać nie można. Mówca zgłosił wniosek, by pewną ilość tych odezw zmodyfikować odpowiednio i wysłać do zarządu wiel-

kopolskiej „Straży“, która je porozsyła dalej. Wniosek ten przyjęto i na tem zakończono posiedzenie.

Loterya spożywcza urządzona dnia 22 grudnia 1907 roku na dochód „Domu pracy“ na Kazimierzu, przyniosła czystego zysku 4409 koron 72 halerze.

Pogadanka pedagogiczna. Staraniem sekcyi odczytowej „Ogniska“ nauczycielskiego odbędzie się w niedzielę dnia 19 b. m. o godz. 4 po południu w auli I. szkoły realnej (ulica Studencka l. 12) druga pogadanka pedagogiczna na temat: „O konieczności wychowania narodowego“. Referentem będzie prof. seminaryum nauczycielskiego p. Michał Magiera.

W czytelni robotniczej im. Kilińskiego T. S. L. w Krakowie, w poniedziałek dnia 20 bm. wygłosi odczyt p. Włodzimierz Żuławski na temat: „Nad Wisłą“. Początek o godzinie 8 wieczorem. Wstęp bezpłatny.

Ogień w teatrze. Wczoraj po południu wybuchł silny ogień kominowy w teatrze miejskim. Zaalarmowana straż pożarna przybyła w sile dwóch plutonów: II i IV, pod osobistem dowództwem p. Nowotnego i ogień natychmiast stłumiła.

Gołoledź. Z Wiednia telefonują: Wczoraj rano była tu gołoledź, która w ulicach stromych formalnie uniemożliwiała komunikacyę. Zdarzyło się wiele wypadków złamania nogi lub ręki.

Z Pragi telegrafują: Wczoraj rano była tu gołoledź, skutkiem której wielu przechodniów odniosło obrażenia.

Rekonstrukcya telefonów w Krakowie. Dyrekcya poczt i telegrafów dla Galicyi komunikuje nam: „Wskutek rekonstrukcyi krakowskiej sieci telefonicznej wstrzymuje się na razie przyjmowanie nowych zgłoszeń do uczestnictwa w tej sieci telefonicznej, gdyż urządzenie nowych stacyj telefonicznych jest obecnie z powodu przeszkód natury technicznej niemożliwe. Po wykonaniu rekonstrukcyi, co nastąpi najpóźniej z końcem roku 1908, wszelkie zgłoszenia o nowe stacye zostaną bezzwłocznie uwzględnione.

Z tych samych powodów także i ruch telefoniczny, zwłaszcza miejscowy, będzie narażony na różne przeszkody (!) a w szczególności na opóźnienie w uzyskaniu połączenia, na co się już naprzód zwraca uwagę abonentów, z prośbą o uwzględnienie tych wyjątkowych stosunków.“

Zamieszczając powyższy komunikat, musimy wyrazić zdziwienie, że instytucya, powołana do służby dla dobra i wygody ogółu, miała... odwagę w taki sposób określić swoje żądanie. Zapowiadać w styczniu, że ktoś potrzebujący telefonu, dostać go może dopiero na przyszły rok, zapowiadać abonentom, że przez cały czas rekonstrukcyi sieci, t. j. mniej więcej do końca roku, będą narażeni na różne przeszkody, zwłaszcza na tak sympatyczne opóźnienie w uzyskaniu połączenia — to już jest chyba coś więcej, niż kpiny z publiczności.

Samobójstwo w Czerniowcach. Z Czerniowiec telegrafują: Wielkie wrażenie wywołało tu samobójstwo Józefa Landaua, właściciela kawiarni Habsburg i hotelu Bristol, - który rzucił się z drugiego piętra na bruk. Powodem samobójstwa był zły stan interesów.

Wieczór Wyspiańskiego w Wiedniu. Z Wiednia telefonują nam: W wieczorze, urządzanym tu w poniedziałek ku uczczeniu pamięci Wyspiańskiego, wezmą udział: Stanisława Wysocka, artystka dramatyczna z Krakowa, pianista Ignacy Friedman i inni polscy artyści.

Przygoda pianisty z rewolucyonistami. Z Wiednia telefonują nam: Wiedeńskie dzienniki donoszą z Warszawy o następującem zdarzeniu, jakie miało mieć miejsce rzekomo w Krakowie. Pianista Hamburg, idąc jedną z głównych ulic Krakowa, został zaczepiony przez indywiduum, przebrane za posłańca, które wezwało go, aby udał się za niem do hotelu, gdzie czeka na niego telegram od żony. Indywiduum owo wprowadziło Hamburga do hotelu tylnemi drzwiami. Gdy się za nim drzwi zamknęły, porwało go kilku ludzi. Związano go i zakneblowano mu usta. Następnie przeniesiono go do drugiego domu, do jakiegoś mieszkania, gdzie sześciu zbrojnych w rewolwery rewolucyonistów kazało mu grać na fortepianie. Pod wpływem jego gry rewolucyoniści zmiękli i wypuścili go.

Koncertując onegdaj w Warszawie, Hamburg poznał w audytoryum owych ludzi, którzy go w Krakowie pojmali, i zawiadomił o tem policyę warszawską.

Z Londynu telegrafują: Według wiadomości jednej z tutejszych agencyj informacyjnych, tajemniczy wypadek, któremu uległ pianista Maksymilian Hamburg, nie miał miejsca w Krakowie lecz w Warszawie. Hamburga zwabiono na zgromadzenie rewolucyonistów podstępem, przedstawiwszy mu, że w hotelu czeka na niego telegram od żony, która zachorowała.

Zaprowadzono Hamburga do domu, którego portal był zupełnie podobnym do portalu hotelu. W sieni użyto przemocy i zaprowadzono Hamburga na salę, gdzie odbywało się zgromadzenie rewolucyonistów i zmuszono do koncertowania. Hamburg odegrał cztery utwory na fortepianie, o którym się wyraża, iż podobnie dobrego w życiu nie widział. Potem rewolucyoniści wypuścili go.

Hamburg mieszka stale w Londynie i jest synem rosyjskiego emigranta. (Obie powyższe wiadomości, trudne na razie do sprawdzenia, robią wrażenie dosyć nieudolnej reklamy. Przyp. red.).

Proces o napad rabunkowy w automobilu. Z Wiednia telegrafują: Hertzka, oskarżony o napad rabunkowy w automobilu, został przez sąd przysięgłych jednogłośnie uznany winnym i skazany na 8 lat ciężkiego więzienia.

Wielka katastrofa budowlana. Czasopismo techniczne „Engl. News“ z roku 1903 podało do wiadomości, że rozpoczęto budowę mostu pod Quebekiem w Kanadzie, który przewyższy swoją wielkością wszystkie dotąd istniejące mosty żelaznej konstrukcyi. Filary środkowe są o 548 m. oddalone od siebie, przybrzeżne zaś 152·4 m., a wysokość mostu nad wodą 45·7 m. Wszystko, do 29 sierpnia r. z. szło pomyślnie, a wykonanie powierzono firmie fabrycznej Phoenix Bridge Comp., gdy oto naraz 15 minut przed ukończeniem dziennej pracy, przy której zajętych było 86 robotników, załamała się południowa połowa żelaznej konstrukcyi i jeszcze nie zupełnie zmontowanej i runęła do wody i na ląd. W ten sposób nietylko 20.000 ton żelaznego materyału zniszczonych zostało, ale 75 ludzi straciło życie, a reszta mniej lub więcej zostało pokaleczonych. Z mostu zostały filary z ciosów i jedno mniejsze przęsło przy przyczołku.

Nie będziemy na tem miejscu rozwodzić się nad przyczyną tej katastrofy, zwłaszcza, że zwołane komisye dość liczne nie powzięły dotąd konkretnego zdania, ale powtórzymy bardzo trafną uwagę sprawozdawcy, że jakakolwiek jest przyczyna tego nieszczęścia, pozostanie ona pamiątką w historyi budowy mostów i przestrogą dla konstruktorów, aby na przyszłość zachowywali przy wielkich rozpięciach mostowych więcej ostrożności i rozwagi, a mniej oddawali się szalonym pomysłom.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 17 stycznia.

GRAND-HOTEL: M. Szwejcer z Łaz (Król. Pol.), Dr Ł. Pick ze Szczakowy, W. Kępiński z Moszczanicy, A. Ostetzer z Wiednia, J. br. Baseli ze Lwowa, H. Schierer ze Lwowa, N. Zaborowski z Monachium.

HOTEL SASKI: R. Grochowski z Łomżynka, L. Reichsthaler z Wiednia, E. Zimermann z Hamburga, A. Kund z Drezna, B. Dmasewicz z Chrobrzy, L. Mataszewski z Kijowa, A. Horodyska z Więkowic. A. Efrem z Wrocławia, J. Kruszyńska z Kalisza, R. Kern z Górki, Hr. S. Tarnowski z Król. Pols., L. Mikucki ze Lwowa, J. Wiler z Pragi, Z. Męski z Barok.

HOTEL POLLERA: D. Jelińska z Łucka, S. Burliga z Glinian, K. Morawska z Odrzechowa, S. Michejda z Cieszyna, J. Karnkowski ze Szczytnik, K. Branec z Niechobrza, H. Schubert z Wiednia, J. Dittl z Żuchowa, G. Madrassi z Warszawy, A. Weinziecherowa z Będzina.

HOTEL POD RÓŻĄ: E. Budyńska z Radłowa, E. Dobrowolska z Saskowic (Litwa). K. Tarnowska z Kieleckiej gub., J. Śliwka z Bielska, J. Zwierniccy ze Zwiernika, E. Jabłoński z Domarodzic (Król. Pol.), S. Bronikowscy z Kosztuszowa (Król. Pol.). J. Sintz z Opatowic, W. Miaskowski z Poznania, S. Jurkowski ze Lwowa, M. Hurczynowa z Wilka, J. Strzemkowski z Warszawy, A. Hoffmanowie z Paryża, K. Piasecki z Borysławia, S. Jasiński z Barcina (W. Ks. Poznańskie).

Odpowiedzialny redaktor i wydawca
Michał Konopiński.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń 17 stycznia. Losy: a) procentowe: Austryackie zakładu kred. z obl. pr. z roku 1880 3-prc. 276·50. Austr zakł. kr. z obl. pr. z r. 1889 3-prc. 271·—. Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-prc. 258·50. Węg. Banku hip. po 100 złr. 4-prc. 245·—. Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 2-prc. 106·25. b) bezproc.: (Basilica) 5 zł. 21·95. Zakł. kred. dla h. i p. po 100 zł. 454·—. Clary 40 zł. m. k. 154·—. Pożyczka m. Insbruka 20 zł. 93·—. Losy m. Krakowa 20 zł. 96·50. Pożyczka m. Lublany 20 zł. 62·—. Ofen 43 zł. 215·—. Palffy 40 zł. 187·—. Czerw. krzyża austr. T. 10 zł. 51·75. Czerw. krzyża węg. Tow. 5 za 29·50. Losy fund. arcyks. Rudolfa 10 zł. 66·—. Salm. 26 zł. m. 242·—. Pożyczka Salcburga 20 zł. 95·—. Tureckie oblig. prem. kolej. po 400 fr. 185·50. Losy kom. m. Wiednia z 1874 r. 503·—

Berlin 17 stycznia Austryackie banknoty 84·95. Spirytus —·—.

Paryż 17 stycznia. 3-prc. Renta 95·52. Mąka 30·25.

NADESŁANE.

(Artykuły w tym dziale nie pochodzą od redakcyi).

C. k. austr. koleje państwowe.
Wyciąg z rozkładu jazdy
ważnego od 1 października 1907 r. (czas środk. europ.).

Odchodzą z Krakowa:

12.10 w nocy (osob.) do Podwołoczysk.
3.03 w nocy (posp.) do Lwowa.
4.30 rano (osob.) do Oświęcima.
6.43 r. (posp.) do Lwowa i Podwołoczysk (połączenie do Stróż, Jasła, Chyrowa, Stryja, Stanisławowa, Husiatyna, Sokala, Kopyczyniec i Czerniowiec).
8.00 r. (osob.) do Lwowa i Podwołoczysk (połączenie do Stanisławowa, Stryja, Nadbrzezia, Rawy ruskiej).
8.30 r. (miesz.) do Wieliczki.
8.40 r. (osob.) do Kocmyrzowa i do Mogiły.
9.02 r. (osob.) do Suchy, Wadowic. Zwardonia, Żywca, Zakopanego, Gorlic, Zagórza, Lwowa i Husiatyna.
11.00 r. (osob.) do Lwowa, Stanisławowa, Jasła, Stróż, Sokala. Stryja, Kopyczyniec, Grzymałowa.
1.15 r. (osob.) do Oświęcima.
1.30 pop. (miesz.) do Wieliczki.
1.45 pop. (osob.) do Mogiły i Kocmyrzowa.
2.49 pop. (błyskawiczny) do Lwowa z połączeniami do wszystkich odnóg).
3.00 pop. (osob.) do Słotwiny.
6.10 wiecz. (osob.) do Tarnowa, Stróż, Nowego Sącza.
7.40 wiecz. (miesz.) do Wieliczki.
7.50 wiecz. (osob.) do Kocmyrzowa.
8.00 wiecz. (osob.) do Suchy, Zwardonia, Żywca, Zakopanego, Gorlic, Zagórza, i Przemyśla.
8.38 wiecz. (express) do Lwowa, Ickan, Bukaresztu, Konstancyi i Konstantynopola.
9.00 wiecz. (osob.) do Lwowa i Podwołoczysk.
10.30 wiecz. (osob.) do Lwowa, Podwołoczysk, Nadbrzezia, Sokoła, Stanisławowa, Brodów, Nowego Sącza, Wieliczki.
11.52 w nocy (osob.) do Suchy, Zakopanego i Nowego Sącza.

Przychodzą do Krakowa:

1.00 w nocy (posp.) ze Lwowa.
3.45 rano (osob.) z Podwołoczysk.
5.15 rano (osob.) ze Lwowa, Podwołoczysk, Brodów, Ickan, Czerniowiec, Jasła, Chyrowa.
6.07 r. (osob.) z Przemyśla i innych miast przez Suchę.
6.50 r. (express) z Ickan, Lwowa, Bukaresztu i t. d.
7.30 r. (miesz.) z Wieliczki.
7.40 r. (osob.) z Kocmyrzowa i Mogiły.
8.10 r. (osob.) z Oświęcima.
8.45 r. (osob.) z Podwołoczysk, Lwowa, Nowego Sącza.
10.35 r. (miesz.) z Oświęcima do Podgórza.
11.35 r. (miesz.) z Wieliczki
1.10 pop. (osob.) z Kocmyrzowa i Mogiły.
1.25 pop. (osob.) z Borków wielkich, Lwowa, Nadbrzezia, Sącza, Jasła.
2.24 pop. (błyskawiczny) ze Lwowa.
4.40 pop. (osob.) z Husiatyna i innych miast na linii transwersalnej przez Suchę.
6.20 wiecz. (osob.) ze Lwowa, Podwołoczysk (połączenie od Tarnobrzega, Zagórza, Jasła i Budapesztu).
6.50 wiecz. (osob.) z Wieliczki
7.10 wiecz. (osob.) z Kocmyrzowa.
9.12 wiecz. (osob.) z Oświęcima i Alwerni.
9.36 wiecz. (posp.) z Podwołoczysk, Lwowa, Ickan, Tarnobrzega. Nadbrzezia, N. Sącza.
10.40 wiecz. (osob.) z Rzeszowa i Jasła.
11.00 w nocy (osob.) z N. Sącza i Zakopanego.

Rozkłady jazdy w formacie kieszonkowym są do nabycia po cenie 30 hal. na stacyach c. k. Kolei państw., u konduktorów, jakoteż w Krakowie w biurze spedycyjnem Bujańskiego, w księgarni Krzyżanowskiego, w cukierni Mauriziego, w handlu Fischera (linia A—B) i w handlu Porębskiego i Zimlera.

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10.
Rządca drukarni L. K. Górski.